Sveriges Apoteksförening

En färdplan för en hållbar apoteksbransch

Bakgrund

Medlemsföretagen i Sveriges Apoteksförening har gemensamt tagit fram en färdplan för en hållbar apoteksbransch. Tillsammans kan vi uppnå en större hållbarhetsnytta än som enskilda företag, och därmed öka takten i omställningen till en mer hållbar värld. Vi vill också säkerställa att vi lever upp till gällande och kommande lagkrav, vilket kräver samverkan med andra aktörer i värdekedjan. Särskilt viktigt är samarbetet inom områden där apotek är hårt reglerade och där de enskilda företagens möjligheter att påverka är begränsade.

Apoteken i Sverige åtnjuter stort förtroende och är en integrerad del av hälso- och sjukvården. Vi ansvarar för en rikstäckande och säker läkemedelsförsörjning samt bidrar till hållbar utveckling genom farmaceutisk rådgivning, insamling av läkemedel och krav på ansvarsfull tillverkning genom Välvald. Läkemedel och apoteksprodukter ger längre liv och bättre folkhälsa, men produktionen kan också innebära negativ miljö- och klimatpåverkan och risker för bristande arbetsvillkor. Denna färdplan adresserar dessa utmaningar och understryker vikten av samverkan i hela värdekedjan.

Varför en branschgemensam färdplan?

Denna färdplan stärker samverkan och kunskapsutbytet inom apotekssektorn och underlättar för enskilda företag att uppfylla nya lagkrav (exempelvis CSRD och CSDDD). Den omfattar hela värdekedjan – från tillverkning till användning och kassation – och är i linje med Agenda 2030 och de globala målen (SDG), liksom med internationella åtaganden som EU:s klimatlag och Parisavtalet.

Målet är att identifiera, minimera och förebygga risker för människor och miljö inom apoteksbranschen och att säkerställa att verksamheten ständigt utvecklas i hållbar riktning. Planen fokuserar på **tre centrala områden**.

Arbetsmetoder

Arbetet leds av Sveriges Apoteksförenings hållbarhetsråd och ska både effektivisera och samordna branschens hållbarhetsarbete. Planen uppmuntrar samverkan med myndigheter, organisationer och företag för att nå största möjliga hållbarhetsnytta.

- **Arbetsgrupper**: Ad hoc-grupper tillsätts under hållbarhetsrådet för att driva aktuella fokusområden.

- **Uppföljning**: Varje aktivitet i färdplanen följs upp årligen för att mäta framsteg och säkerställa regelefterlevnad.
- **Spjutspetsprojekt**: Företag som vill ta täten kan gå samman i fördjupade utvecklingsinitiativ, medan andra kan avvakta eller delta i delar av projekten beroende på interna resurser och ambitioner.

Socialt ansvar

Ingen ska bli frisk på bekostnad av andras ohälsa. Vi vill säkra anständiga arbetsvillkor och verka för en inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt i hela leverantörskedjan. Därför arbetar vi för etablerade standarder som garanterar rättvisa och hållbara arbetsförhållanden, särskilt i riskområden.

På kort sikt:

- Stärka våra krav på sociala standarder och transparens i leverantörsledet i syfte att förbättra arbetsvillkoren och minimera risker i värdekedjan.

På längre sikt:

- Ett transparent leverantörsled. Alla leverantörer med läkemedelstillverkning i riskländer ska följa och vidareförmedla kraven i apotekens uppförandekod.
- Stärkta arbetsvillkor i värdekedjan genom Välvald - apotekens krav på ansvarsfullt tillverkade läkemedel.

Miljö

För att bevara ekosystemen och mänsklig hälsa behöver vi minska den totala miljöpåverkan. Trots bristande kunskap om läkemedels effekter på miljö är det tydligt att produktionen, användningen och kassationen kan ha negativ miljöpåverkan. Vi vill se ansvarsfull läkemedelstillverkning, cirkulära flöden och förnybara material.

På kort sikt:

- Fördjupa förståelsen för läkemedels miljöpåverkan vid produktion, användning och kassation.
- Gemensamma kommunikationsinsatser om identifierade miljörisker, till exempel antibiotikaresistens.

På längre sikt:

- Minska föroreningar och klimatpåverkan från läkemedelstillverkning genom gemensamma krav på ansvarsfull läkemedelstillverkning.
- Identifiera och implementera cirkulära system som möjliggör minskad materialanvändning samt återvinning av material.
  Minska miljöpåverkan från läkemedel genom att undvika onödig kassation av läkemedel, i våra egna verksamheter och från kunder.

Sveriges Apoteksförening

Klimat

Klimatförändringarna utgör ett akut hot mot planetens stabilitet och framtida generationers hälsa. För att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader enligt Parisavtalet krävs kraftiga utsläppsminskningar i hela värdekedjan. Apoteksbranschen ska aktivt medverka till nettonollutsläpp genom vetenskapligt baserade åtgärder och beräkningsmetoder.

På kort sikt:

- Utveckla gemensamma och rättvisande metoder för att beräkna klimatpåverkan från produktion, transport och kassation.
- Förbättra möjligheterna till samarbete och skärpta krav på utsläppsreduktioner.
- Kartlägga branschens samlade klimatpåverkan för att identifiera effektiva åtgärder.

På längre sikt:

- Minska klimatavtrycket från läkemedelstillverkning, exempelvis genom Välvald och andra branschgemensamma initiativ.
- Arbeta för nettonollutsläpp i hela leverantörskedjan, i linje med Parisavtalets mål.